

Vastaus kirjalliseen kysymykseen E19/2016 kalastuskiellosta Jäämeren haavoittuvilla alueilla

9. syyskuuta 2016
16-00929-9

Kysymyksen ovat esittäneet Pohjoismaiden neuvoston jäsenet Ineqi Kielsen (S), Irene Johansen (A), Karin Gaardsted (S), Knut Storberget (A) ja Suzanne Svensson (S)

Ilmastonmuutoksen työntäessä kalavirtoja pohjoiseen ja sulattaessa pohjoisnapaa ympäröivää merijäätä on Jäämerellä avautunut mahdollisuus avomerikalastukseen.

Heinäkuussa 2015 viisi Arktiksen ympärillä sijaitsevaa valtiota – Tanska, Norja, Kanada, USA ja Venäjä – solmi kalastussopimuksen, joka rauhoittaa Pohjoisen jäämeren toistaiseksi. Sopimuksessa ei ole kyse kalastuksen täyskiellosta haavoittuvilla alueilla, vaan valtiot ovat sitoutuneet siihen, että ne aloittavat avomerikalastuksen vasta sitten, kun ovat varmoja kestävyysnäkökohdista ja kun on solmittu esimerkiksi Pohjois-Atlantin sopimuksen kaltainen kalastussopimus, jossa osapuolille määritetään ja niiden kesken jaetaan kalastuskiintiöitä.

Mielestämme ongelma on kuitenkin tällä hetkellä se, että kaikki muut valtiot eivät kuulu nykyisen sopimuksen piiriin, vaan suuret kalastusvaltiot, kuten Japani ja Kiina sekä Espanja, Iso-Britannia ja muut EU-valtiot saavat yhä kalastaa Arktiksen avomerialueella.

Tämän vuoksi esitämme Pohjoismaiden ministerineuvostolle seuraavat kysymykset:

- Aikovatko Pohjoismaiden ministerineuvosto ja Pohjoismaiden hallitukset edistää sitä, että kaikki valtiot tulevat Arktiksen haavoittuvien alueiden kalastussopimuksen piiriin, ja jos aikovat, niin millä tavalla?
- Aikovatko Pohjoismaiden ministerineuvosto ja Pohjoismaiden hallitukset edistää Arktiksen haavoittuvilla alueilla tapahtuvan kalastuksen täyskieltoa vai pitävätkö ne heinäkuussa 2015 solmittua sopimusta riittävänä?

Kalastuskielto Jäämeren haavoittuvilla alueilla

Pohjoismaiden ministerineuvosto ei ole käsitellyt ongelmia, jotka liittyvät Arktiksella mahdollisesti tulevaisuudessa avautuvilla alueilla tapahtuvaan kalastukseen ja kalastussopimuksiin. Pohjoismaiden ministerineuvosto on kuitenkin tietoinen siitä, että näitä kysymyksiä käsitellään parhaillaan useissa kokouksissa asianomaisten valtioiden kesken.

Taustaa

Pohjoisen jäämeren keskiosa on osa Jäämeren kansainvälistä vesialuetta, jota rajaavat Arktiksen rannikolla viiden rannikkovaltion talousvyöhykkeet. Maantieteellisesti Pohjoisen jäämeren keskiosaa ympäröivät Kanada, Venäjä, USA ja Norja sekä Grönlanti, joilla kullakin on oma, 200 merimailin päähän rannikosta ulottuva talousvyöhykkeensä. Pohjoisen jäämeren keskiosa tai arktinen aavanmeren alue on keskelle jäävä noin 2,8 miljoonan neliökilometrin suuruinen alue.

Kansainvälisellä aavallamerellä tapahtuvan kalastuksen hallinnoinnille on voimassa oleva oikeudellinen kehys: YK:n merioikeusyleissopimus vuodelta 1982 (UNCLOS), YK:n sopimus hajallaan olevista ja laajasti vaeltavista kalakannoista vuodelta 1995 (Fish Stocks Agreement) sekä muita kansainvälisiä instrumentteja. Tällä hetkellä ei kuitenkaan ole olemassa mitään kansainvälistä mekanismia ammattikalastuksen sääntelyyn arktisella aavallamerellä lukuun ottamatta sitä osaa Pohjoisen jäämeren keskiosasta, joka sisältyy Koillis-Atlantin kalastuskomission (NEAFC) yleissopimusalueeseen (8 %).

Ilmastonmuutos voi tulevien vuosien aikana mahdollistaa kaupallisen kalastuksen alueella. Pohjoisen jäämeren keskiosan ympärillä olevat rannikkovaltiot haluavatkin nyt varmistaa, että alueella on olemassa riittävästi tietoa ja että siellä ei tulevaisuudessa aloiteta kalastusta ilman hallinnointisopimusta.

Pohjoisen jäämeren keskiosan viisi arktista rannikkovaltiota antoivat 16. heinäkuuta 2015 julkilausuman Pohjoisella jäämerellä tapahtuvasta kalastuksesta.

Julkilausumassa ei ole kyse aavanmeren rauhoittamisesta, vaan kyseiset viisi rannikkovaltiota ovat sopineet sitoutuvansa siihen, että ne aloittavat kalastuksen aavallamerellä vasta sitten, kun ovat varmoja kestävyysnäkökohdista ja kun on solmittu esimerkiksi olemassa olevan Pohjois-Atlantin sopimuksen kaltainen tarkempi kalastussopimus.

USA on vuoden 2015 julkilausuman jälkeen käynnistänyt neuvottelut julkilausuman periaatteisiin pohjautuvan kansainvälisen sopimuksen laatimiseksi. Aavanmeren kalastusta koskeva kansainvälinen sopimus on tärkeä, sillä sen avulla voitaisiin ehkäistä kestämaton tilanne, jossa kalastus olisi sääntelemätöntä, kun arktinen aavameri oletettavasti avautuu kaupalliselle kalastukselle ilmastonmuutoksen myötä.

Neuvotteluihin osallistuvat USA, Kanada, Venäjä, Norja, Tanskan kuningaskunta Färsaarten ja Grönlannin osalta, EU, Etelä-Korea, Kiina, Japani ja Islanti. Neuvottelujen tavoitteena on päästä yksimielisyyteen siitä, mikä olisi paras tapa ehkäistä sääntelemätöntä kaupallista kalastusta Pohjoisen jäämeren keskiosassa aavanmeren alueella ja samalla turvata mahdollisten tulevaisuuden kalakantojen kestävä käyttö, jos sellaisia syntyisi jäätikön sulamisen myötä. Kolme kokousta on pidetty USA:ssa ja Kanadassa, ja seuraavan neuvottelukierroksen isäntänä toimii Tanskan kuningaskunta marraskuussa 2016.

Kansainvälisessä sopimuksessa tulee olla seuraavat pääkohdat: a) arktisella aavallamerellä tapahtuvaa kaupallista avomerikalastusta saa harjoittaa vain yhden tai useamman alueellisen kalastusta hallinnoivan organisaation sääntöjen puitteissa, joita on perustettu tai voidaan perustaa hallinnoimaan tällaista kalastusta nykyaikaisten kansainvälisten standardien mukaisesti, b) tarvitaan yhteinen tutkimusohjelma, joka tuottaa tietoa kalastuksen hallinnointia koskevien tulevien päätösten perustaksi ja tämän kalastusalueen ekosysteemien tuntemuksen lisäämiseksi, ja c) on varmistettava, että kaikki ei-kaupallinen kalastus näillä alueilla noudattaa tietoon pohjautuvia asiantuntevia ohjeita ja että sitä valvotaan tarkasti.

Kaikki osallistujavaltiot sekä EU ovat yksimielisiä siitä, että on yhteinen velvollisuus edistää arktisen aavanmeren elävien luonnonvarojen säilymistä ja kestävää käyttöä. Valtuuskunnat ovat myös tunnustaneet velvollisuutensa ehkäistä ja torjua laitonta, ilmoittamatonta ja sääntelemätöntä kalastusta ja pysäyttää se. Tämä velvollisuus sisältyy moneen kansainväliseen sopimukseen.

Neuvotteluosapuolet haluavat vahvistaa kansainvälistä tieteellistä yhteistyötä, sillä tällä hetkellä saatavilla oleva tieto on hyvin rajallista. Onkin käynnistetty samanaikaisesti neuvottelukierrosten kanssa tapahtuvaa tieteellistä yhteistyötä, jonka tarkoituksena on tarjota neuvotteluihin ajantasaista tutkimustietoa.

Osapuolet tunnustavat yhteisesti, että tieteellisestä yhteistyöstä syntyneiden raporttien perusteella vaikuttaa epätodennäköiseltä, että arktisella aavallamerellä tulisi lähitulevaisuudessa olemaan riittävästi kalakantoja kestävään kaupalliseen avomerikalastukseen.

Ottaen huomioon Arktiksella tapahtuvat nopeat muutokset ilmastonmuutosennusteet ja siitä seuraavat kalakantojen muutokset ovat kuitenkin epävarmoja. Valtuuskunnat toteavat siksi, että on tarpeen noudattaa varovaisuusperiaatetta, joka on otettu huomioon neuvoteltavana olevassa sopimustekstissä.

On syytä korostaa, että Pohjoisen jäämeren keskiosaa koskeva kansainvälinen sopimus ei tule syrjäyttämään NEAFC:n mandaattia.

Neuvotteluosapuolet tunnustavat Arktiksen asukkaiden – etenkin Arktiksen alkuperäiskansojen – intressit asiassa ja ottavat alkuperäisväestön edustajia mukaan päätöksentekoprosesseihin.

Grönlannin hallituksen tiivistelmä neuvotteluprosessista on luettavissa täällä (tanskaksi):

http://naalakkersuisut.gl/da/Naalakkersuisut/Nyheder/2016/07/130716-fiskeriaftale_arktiske_hoejsoe)

Vastaus esitettyihin kysymyksiin on seuraava:

1. Pohjoismaiden ministerineuvosto arvioi, että käynnissä olevat kansainväliset neuvottelut, joihin osallistuvat kaikki asianomaiset valtiot, ovat tehokas ja rakentava foorumi sellaisten sopimusten solmimiselle, joilla voidaan varmistaa Pohjoisen jäämeren keskiosan kalavarojen kestävä hallinnointi.

2. Pohjoismaiden ministerineuvosto arvioi parhaillaan laadittavien sopimusten olevan sellaisia, että niillä voidaan varmistaa, että mahdolliselle kalastukselle on tieteelliseen tietoon pohjautuva ja kestävä perusta, jolla voidaan varmistaa, että ympäristön ja luonnonvarojen suojelu ja yhteiskuntien intressit hyödyntää luonnonvaroja kestäväällä tavalla ovat keskenään tasapainossa.

Pohjoismaiden ministerineuvosto ei näin ollen tällä hetkellä harkitse omien aloitteiden suunnittelua, vaan jää seuraamaan asian kehittymistä.

Päiväys:

Kimmo Tiilikainen
Maatalous- ja ympäristöministeri

Liitteet

Liite: Puheenjohtajan julkilausuma – "Meeting on high seas fisheries in the central Arctic Ocean, Iqaluit, Nunavut, Canada, 6-8 July 2016"